

Flandra ESPERANTISTO

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Versijnt maandelijks
Veertiende jaargang
Nummer 8-9 (158-159)
Oogst-Sept. 1947

Vertegenwoordiger in Nederland:
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
W. Buytenwechstr. 128-C., Rotterdam-W.
Postrekening 272818 van N. E. C.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342, BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN:
* Leden: 75 fr.
* Steunleden: min. 125 fr.
Inwonende leden: 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN:
België: 60 fr.
Nederland: 4 fl.
Ceteraj landoj: 75 bfr.
Proefn.: 5 fr. (1 r.k.)

La Zamenhofa Monumento

Okaze de la ceremonio.

Bergen-op-Zoom, la simpatia loko, vere estis, la 27.7.47, Esperanto-urbeto: en ĝi okazis la malkovro de nova Zamenhofa memortabulo, kiu anstataŭas tiun, kiun la Germanoj detruis en la pasinta milito. La tuta dimanĉo farigis vere sumideana kaj solena okazaĵo, kiun partoprenis 6 Fl. Liganoj. Meso, oficiala akcepto en la Urbodomo, lunĉo, vizito de la vidinda Urbodomo, festa kunsido kies programo prizorgis la junula klubo kaj en kiu la 60-a jareco de Esperanto kaj la sindona vivo de Dro L. L. Zamenhof estis celebrata kaj nu, je la 18-a, kolektiĝo de la Esperantistoj ĉirkaŭ la simbola monumento: la «Espero» kaj la Skabeno de la Instruo, sro Kuypers, malkovras la novan memortabulon. Vere, impona kaj kortuŝa momento...

Gratulojn al la Esperanto-Propaganda-Commissie (NK- kaj LEEN-sekcioj), kiuj zorgis organizis, en konsento kun NCKE, la memorindan Esperanto-tagon kaj dankon al la gastamaj sumideanoj de Bergen-op-Zoom!

Verloftijd: Kongrestijd

Te Bern had het 32ste Wereldkongres van Esperanto plaats, van 26 Juli tot en met 2 Oogst. Voor het eerst sedert de tweede wereldoorlog kwamen de esperantisten uit alle hoeken en kanten van onze plareet bijeen in de Zwitserse hoofdstad, de ideale kongresstad. Ideale, inderdaad: uit de verklaring van de burgemeester van Bern, Dr. E. Bärtschi, blijkt, dat de stad — naast veel andere hoedanigheden — boven alles een bijzonder gunstige atmosfeer biedt voor internationale kongressen: de atmosfeer van de federale stad, wiens natuurlijke rol bestaat in het verenigen van verscheidenheden. Daarom mochten de aanhangers van Esperanto, die het onderling begripen van de zoveel verscheiden volkeren willen dienen, een hartelijke ontvangst tegemoet zien.

En dit was ook zo, in de hoogste mate. Reeds onder de plichtige openingszitting trof ons het sympathiek woord van Dr. E. von Steiger, federale Raadsheer, die de zeer talrijke esperantisten hartelijk welkom heette in naam van de Bondstaat, en ze begroette als mensen van goede wil. Verder ondervond ieder van ons de warme sympathie van het Zwitserse volk voor hen (de esperantisten), die zich inspinnen om éénheid te verwezenlijken onder de mensheid, zoals zij die in hun Bondstaat kennen. Ook verschenen dagelijks zeer gunstige artikels over de werkzaamheden van Kongres, in de Zwitserse pers.

De geest van het Kongres was buitengewoon vriendschappelijk en zelfs de meest geestdriftige esperantist moet er aan deelnemen om die grondig te begrijpen, te beseffen, te genieten.

Verbeid U, 1369 deelnemers uit 35 landen, die een ganse week opgewekt onder elkaar mochten praten, en elkaar evengoed begrepen als taalgenoten, hoewel ze onder de conversatie ontdekten dat ze een Zweed of een Hongaar, een Fin of een Czech, een Marokkaan of een Yslander voor zich hadden. Doch wat heeft rasverschil te maken in een midden waar alle krachten en streven gericht zijn naar hetzelfde doel: éénheid in broederlijkheid? Wat hebben landgrenzen mee te praten, daar waar de taalgrenzen werden neergehaald?

De «Neuer Berner Zeitung» verraste ons aangenaam, toen we met betrekking

tot het groots Kongresbal mochten lezen: «Hier dansten de deelnemers van 35 natiën naar het rhytmie van één muziekkapel en vermeden zich in eendeloze gesprekken in één zelfde taal: Esperanto. Daar er geen taalgrens bestond vormde het ganse gezelschap wel dra één grote familie».

Inderdaad: één taal. Plaats U, in de geest, in het grote salon van de Casino te Bern: daar begroetten 35 natiën het Kongres in één zelfde taal: Esperanto. En al de aanwezige esperantisten begrepen, juichten toe. De niet-esperantisten, de nieuwsgierigen, vonden het bewonderenswaardig.

Gedurende de zeer talrijke bijeenkomsten van de meest verscheidene groeperingen, als godsdienstige, ambtelijke, menslievende, geschieden de discussies in één zelfde taal: Esperanto. Geen rijen tolken! Geen reeksen koptelefoontjes! Doch nauwkeurigheid, waaruit onderling vertrouwen. Wat al gewonnen tijd!

En terwijl het melodieuze Esperanto weerklonk te Bern en langs berg en dal tijdens de vele excursies, hadden andere internationale vergaderingen plaats. Tevreden blikten de inrichters neer op de toeken en het stel koptelefoontjes: hoe praktisch toch! Maar is het niet zoals de bekende Esperanto — schrijver Julio Baghy in zijn voordracht verklaarde: «Wij zijn praktischer dan hen die zich de meest praktischen noemen, in onze vergaderingen zijn geen eendeloze vertalingen nodig; wij hebben kongressen zonder vertalingen!»

Waarom dan dit zo eenvoudig middel, dat voor het grijpen ligt, niet aanvaarden? Schijnt het misschien te onwaarschijnlijk? Klinkt het misschien als een sprookje? En toch, al wie te Bern was, voor- of tegenstander, moet besluiten dat de slogan: «Esperanto is een utopie» uitgediend heeft. Daar was reële werkelijkheid.

Wie de warme Kongres-atmosfeer heeft ondervonden, moet oprecht bekenen, dat Esperanto ook een uitstekend middel kan zijn om de wereldvrede te helpen bereiken en behouden. Dan komt de grootste triomf ooit door de mens behaald: de ganse mensheid tot één grote familie verenigd!

T.

Babilado

Nek en la jam tre plena programo de nia Kongreso, nek en la du antaŭaj numeroj de nia revuo sufiĉe insiste atentigis nin io pri la «Amikoj de Fl. L. E.» Ĉu signo de indiferento, ĉu silento antaŭ ofensivo? Mi ne scias... La Estraro ja neglektis la plenigon de la Liga kaso (aŭdu la grumbladon de la kasisto!) — 10 Fr. restas por la sekcioj! — kaj lasis la ekspluaton de la ebloriĉa iniciato al ĉi tiuj. Sed, oriente, okcidente, nenio nova! Nur kvanteto da menditaj kartoj! El mia esploro mi tamen zorgis observas ĉiujn agojn de ajnaj sekcio aŭ reprezentanto, kaj la kasisto regule kaj afable raportas la mendojn, kies nombro tro malrapide kreskas. Nia varbobuĝeto modeste antaŭvidis mil «Amikojn» je la 31.12.47. Nu, tiun ĉi nombron ni atingos, eĉ superos... Grandskala agoplanon ni komunikos okaze de nia venonta Ligkunsido. Sed, ne atendu ĝis tiam: mendu tuj. Ek de oktobro aperos listo de sekcioj kaj reprezentantoj, kiuj jam ekigis la varbadon. Ĉu via nomo mankos en ĝi?

* * *

Ni jam klarigis al la sekcioj kaj reprezentantoj la neceson de unueca agado, diversforme aplikebla. Sed la unua paŝo sendube konsistas el la ĉiama mencio de la Liga nomo V.E.B. Kun ĝojo ni konstatis ke la sekcioj prave konsentas pri tio. Sekcio Brusel ne plu indikas gruponomon. Same sekcio Oostende, kiu eĉ farigis stampilojn sen grupa nomo. Ni certe ne malaprobas la uzadon de «titolo», veran tradicion por kelkaj sekcioj, sed la ne-esperantista mondo vidu ĉiam kaj ĉie nur la sugestan nomon Ligan! Kaj dua paŝo, kiu baldaŭ farigis urĝa, estas la preparo de la kampanjo «Flandra Esperantisto», ni celas la reabonadon de la aktualaj legantoj kaj la varbadon de novaj abonantoj. Fervore kaj senlace klopodu: la nova jaro rapide proksimiĝas!

* * *

La Ligo organizis Esperanto-Standon en la Internacia Foiro de Oostende. Niaj liganoj streĉis ĉiujn fortojn por interesi la publikon kaj, vere, la stando logis. La fakto ke la loka sekcio ĵus restarigis pligrandigas la meriton. Ni dankas sekcion Oostende pro la hela realigo. Ni substreku ke kunlaboro inter sekcioj solvis gravan problemon: la okupadon de la stando. Ĉar nur malmultaj Oostendaj gesamideanoj disponis sufiĉan tempon, VEB-Brugge sendis 14 gemembrojn dum la ĉefaj tagoj.

Al Gent ni nun turnas nin, ĉar tie oni transprenis la ekspozician torĉon!

via sekretario,
Maertens G.

LIGA VIVO

Niaj kunsidoj: la 28.9.47

Estrarkunsido (10-a h.)

Tagordo:

1. La 13-a kongreso.
2. Centra Belga Komitato
3. La Ligo kaj UEA
4. Financa Stato
5. «Amikoj».
6. La Berna Kongreso
7. Diversaĵoj.

Kunsido de la Redakcia Komitato: (14-a h.)

Ligkunsido (15-a h.)

Tagordo:

1. La 13-a Kongreso
2. Centra Belga Komitato
3. «Amikoj F.L.E.»
4. Konciza Raporto de la Sekretario.
5. Statuto kaj Organiza Regularo.
6. La Berna Kongreso.
7. Diversaĵoj.

Noto:

Ĉiuj kunsidoj okazas en «Vlaamse Club», Jacquainlaan 121, Brussel. La Estraranoj estas nepre petataj ĉeesti akurate je la 10-a; la sekciaj delegitoj kaj lokaj reprezentantoj je la 15-a; la membroj de la redakcia Komitato estos persone invititaj.

Internationale Jaarbeurs te Oostende 19 Juli-17 Oogst 1947

Onze Esperanto-Stand

Onze sectie Oostende kreeg een stand toegewezen door het Stadsbestuur: na heel wat inspanning werd iets prachtigs verwezenlijkt. De Heren Gouverneur der Provincie en Burgemeester en Schepenen der Stad bezochten de stand bij de opening der Jaarbeurs: deze overheden zegden ons voor aanstaande jaar de uitgave van een toeristische propaganda-brochure in Esperanto over de stand toe. Rond begin Oogst hadden reeds 15.000 personen de stand bezocht, waaronder Zweden, Frankrijk, Engelsen en Nederlanders en een 300-tal gaven hun adres op ten einde nadere inlichtingen over Esperanto te bekomen (onder hen: twee raadsleden van de Stad). Propagandaschriften en brochures werden kosteloos aan belangstellenden uitgedeeld.

Ĉiam antaŭen estas nia devizo!

Zicht op de stand.

La libertempo pasis: Baldaŭ la nova jaro!
EKVARBU MEMBROJN-ABONANTOJN KAJ «AMIKOJN» 1948

OBSERVOJ

AŬDACO.

«Tute sendependa de partiaj agadoj» sin proklamas, ĉiun duan aŭ trian monaton, — frontpaĝe de sia *Bulteno* — iu nialanda Esperantista organizajo.

En numero antaŭ nelonge aperinta tiu sendependeco estas substrekitaj en originala maniero: «... Kiel kontraŭalkohola leĝo, Esperanto havas malamikojn. Pro tio ĝi bezonas sian neŭtralan centron... Tiu centro havas la devon, laborante por Esperanto, fari neŭtron ofendan al iu esperantisto... La neŭtrala organizajo ekzistas. Ĉiu ajn esperantisto, por agi logike, ne povas sin deteni ĝin helpi».

Kia komplika kaj malkuraĝa maniero por diri: «Ni, nur ni, estas la sendependa, la neŭtrala, la neofenda kaj la helpinda Esperanto-organizajo!»

Provu ĝin foje kun malpli da vortjonglado kaj pli da aŭdaco, kara kolego, vi eble trovos aŭskultantojn, ĉar: «Aŭdaces fortuna juvat!»

PIK.

HET ZOVEELSTE «FAILLISSEMENT» VAN ESPERANTO!

Op het ogenblik dat te Bern duizenden Esperantisten van tientallen landen in een achtdaags kongres zonder de minste taalhinder en, dank zij het uitsluitend gebruik van het Esperanto, op taalgebied op een basis van volkomen gelijkberechtigtheid hun belangen bespraken; op het ogenblik dat internationale konferenties en bijeenkomsten met het Esperanto als enige voertaal gehouden werden in Denemarken, Noorwegen, Zweden, Engeland, Tsjecho-Slowakije en Frankrijk; op het ogenblik dat op de grote Vredes-Jamboree door duizenden padvindsters het Esperanto werd aangevend; op dat ogenblik blokletterde «La Cité Nouvelle» (Brussel) over «Het Failliet van het Esperanto!» Want, «La Lanterne» achterna, heeft nu ook «La Cité»... Basic ontdekt.

850 WOORDEN,

geen een méer; zie daar Basic English, de internationale taal der toekomst! Algemeenheden, vage beschouwingen, een sensationele titel en de lezer wordt over drie kolommen «voorgelecht». Over de aanvullende 25.000 woorden en 10.000 termen voor de wetenschap die Basic vooralsnog nodig bleek te hebben om als taalinstrument een betrekkelijke deugdelijkheid te verwerven, weet de auteur, Jean Doisy, klaarblijkelijk niets. Heel voorzichtig gaat hij overigen schuilen achter een gezegde van Anatole France, die destijds het nut van het Esperanto erkende, maar zijn eigen taal de voorkeur gaf.

VANZELFSPREKEND

gaat de voorkeur van eenieder — ook van de Esperantisten! — naar de eigen nationale taal. Maar zij zijn niet zó verwaand om hun eigen nationaal idioom als internationale taal aan anderen te willen opdringen. Zij begrijpen dat een nationale taal niet tevens het erfgoed kan zijn van een bepaald volk en algemeen bezit. Daarom zijn ze voorstanders van het neutrale Esperanto, dat zijn deugdelijkheid ten overvloede heeft bewezen, en dat ze als tweede taal willen.

WIJ VERWIJZEN,

wat Basic betreft, Jean Doisy naar: «The history and principles of vocabulary control». In dit streng wetenschappelijk betoog komt de auteur, de Nederlandse linguïst Dr Bongers, tot de volgende slotbeschouwingen aangaande Basic:

Basic English is moeilijker om leren dan het Standard English. Het gemis aan verba noodzaakt tot uitvoerige omschrijvingen en maakt de taal, voornamelijk voor Engelssprekenden, uiterst moeilijk. Wie Basic geleerd heeft, kan het Standard English niet verstaan en het niet lezen.

De Basic-woordenschat is groter dan 850 woorden. Men hoeft de vertaling in Standard English bij de hand te hebben om een tekst in Basic English te kunnen ontraadselen.

Het is niet bewezen dat na zestien jaar bestaan iemand Basic kan spreken. Basic is niet alleen geen inleiding tot het Standaard Engels maar is volkomen ondeugdelijk als internationale taal.

RADIO-NOVAĴOJ ĈEHOSLOVAKUJO

La sube nomita stacio elsendas nun sur nova ondo, nome 259 m. — 1.158 kilocikloj, je la 21.50 horo (mez-eŭropa tempo). La elsendoj okazas marde kaj ĵaŭde.

Ĉiuj gesamideanoj bonvolu skribi pri la aŭdeblo de la elsendoj al: Radiostacio Ostrava, Ĉeĥoslovakujo.

NEDERLANDO.

Vendredon, la 1-an de aŭgusto pasinta okazis de la 18.15 ĝis la 18.30 horo en la radiostacio Hilversum I (30: m.), disaŭdigo de Esperanto-programo en la rubriko «La Evangelio per Esperanto»; parolis S-ano W. De Groot el Aalst.

Internacia Esperanto-Muzeo

Post 9-jara paŭzo, la I.E.M. en Wien ree funkcias: ĝi estis fermita en 1938 post la invado de Hitler kaj la direktoro-fondinto enkarcerigita. La kolektoj, kiuj restis konservataj, estas denove aranĝitaj en la iama imperiestra kastelo, parte disponigita de la Ligo-kanceliere Ing. Dro Figl. La materialo de post 1938 mankas sed estos baldaŭ kompletigita. Kiu deziras aliĝi al I. E. M. W. sendus kotizon de 20 resp. kup.: aliĝinto tiuj ricevas la unuafoje aperintan aŭgustan numeron de «La nova Austrio». Adreso: Int. Esperanto-Muzeo, Wien I, Hofbrug, Reichskanzleitrakt, Oostenrijk. (Steiner, fondinto-direktoro)

Tutmonda Adresaro de la Esperantistoj (TAE)

Ĉi tiu plej necesa kaj bezonata helpilo por ĉiu eliris komence de aŭgusto; ĝi liveras fidindan postmilitan materialon, nome 7.935 adresojn el 2.895 lokoj de 80 landoj el ĉiuj kontinentoj. Pro papermanĝo, la eldonkvanto atingas nur 3.000 ekzemplerojn. Oni povas mendi ĝin, sendante 13 resp. kup. al Internacia Esperanto-Muzeo (vidu supren) aŭ al Hofrat Steiner, Bisamberg bei Wien, Oostenrijk.

Esperanto Film-Grupo (E.F.G.)

La E-klubo de Bergen-op-Zoom (Ned.) fondis en sia sino la E.F.G. kiu celas, helpe de la nederlandaj eldonoj de la filmstrioj kun klariga teksto (Projekcia Instru-Centro, Nijmegen-Ubbergen), kiujn ĝi jam de 8 jaroj prilaboras kaj tradukas, plivigligi kaj agrablighi la kluban vivon.

Tiuj filmstriaĵoj serioj estas ĉiuspecaj (popularsciencaj, amuzaj, ktp) kaj prezentas senmovajn lumbildojn por ĉambroj aŭ salonegaj prezentadoj: ili estas kopiitaj sur la t.n. normalfilmo (35 mm. largaj) kun bildformato 18-24 mm. kaj enhavas 30 ĝis 150 filmojn, kiuj estas akompanataj de aparta klariga teksto. Ili estas uzeblij en ĉiu taŭga lumbild-aparato.

La unuaj filmstriaĵoj serioj titoliĝas *La antikva Grekujo*, *La Araboj* kaj *Siamo*; 12 estas plie prespretaj, kaj 14 postulas nur lastan revizion.

Kiuj deziras akceli la kluban vivon, uzante la filmstriojn — kaj por tiu celo ili mirinde konvenas! — mendu ilin kaj turnu sin al E.F.G., Antwerpsestr. 45, Bergen-op-Zoom, Nederland. Notu ke la tekstoj estas akireblaj sen la filmoj kaj ke pagebio por nia lando estos baldaŭ aranĝita kaj komunika en F.E.

Propagandamaand in Nederland

Verleden jaar richtte *Nederlandse Centra Komitato* een propagandabijeenkomst in te *Utrecht* tijdens de «groene» maand. Gezien het werkelijk succes er van, grijpen dit jaar niet minder dan vier dergelijke bijeenkomsten plaats, zoals hieronder aangeduid, ter herdenking van het 60-jarig bestaan van E.

Gekende figuren uit de Nederlandse beweging, en buitenlanders (deze alleen spreken in het E.), voeren er het woord en stellen het nut en de verspreiding van de internationale taal in het licht ten einde de cursussen van het winterseizoen voor te bereiden en de werving er voor in de hand te werken. Dit jaar wordt de actuele stand der beweging en de betekenis van E. voor onderwijs en wetenschap behandeld.

Deze bijeenkomsten worden als volgt voorzien:

6.9.47: *Amsterdam*; sprekers: Mr. A.J. Kalma, Dr. W.J.A. Manders, Dr. Mr. T. Van Gindertaelen (België. *Groningen*): P.W. Baas, A.F. Van Haren en een buitenlander.

13.9.47: *Deventer*: W.F. Kruit, J.D. Brakel, en een buitenlander. *Eindhoven*: P. Heilker, A. de Smit en Dr. Mr. T. Van Gindertaelen (België).

LA STUDANTO

HET GEBRUIK VAN HOOFDLETTERS

OEFENING 27

1. Schrijf over met de nodige hoofdletters:

je pasko, mi estis en romo, la itala ĉerurbo. la 10-an de aprilo, mi ĉeestis la kunvenon de la loka esperanto-grupo «la verda sudo» en la hotelo «beia horizonto». mi pasigis agrablan vesperon, kaj admiris ĉarman statucon de diana, dum mi aŭskultis la deklamadon de simpla poemo de julio baghy. precipe jenaj versoj frapis min:

«ho, kie estas via lando?»
demandas homoj. la respondo:
«la lingvoland' de esperanto
jam estas nia tuta mondo!»

2. Zet de tekst over in het Nederlands.

VERBETERING OEFENING 26

Antwoord op de eerste vraag: *woord-splitsing*.

Sci-vo-le-mu-1o; a) sci-vo-le-mu-1o; b) sci-vol-em-ul-o; c) sci-vo-le-mu-1o; d) eks-instru-ist-o; e) eks-instru-ist-o; f) eks-instru-ist-o.

Esperanto: a) Es-pe-ran-to; b) Esper-ant-o.

Malavara: a) mal-ava-ra; b) mal-avar-a; c) mal-avara.

Bonedukiteco: a) bon-e-du-ki-te-co; b) bon-eduk-it-ec-o; c) bon-edukiteco.

T.

La Redakcio respondas

Pri la junia ekzercero, No 25;

Kiel kutime la nederlandiga ekzercero estis preskaŭ korekta ĉe ĉiuj «Studentoj»; ankaŭ pri la Esperanta traduko de «Een trouw Dienaar» la eraroj nepre maloftis kaj ĉi-foje mi ne deziras «kruele» rimarkigi, strekadi...

En 25 ekzerceroj, kaj tiom da ensendoj, mi havis la piezuron konstati ke la laboro de «instruisto» aŭ, almenaŭ, de gvidanto de rubriko kia la nia, ne estas vana: okazis reala progreso, perfektigo ĉe miaj lernantoj, pli da sciado pri gramatikaj detaloj, pli da intereso pri stilaj demandoj... kaj ankaŭ mi tiom kaj tiom studis kaj lernis! Kaj tio estas tiel agrabia kaj signifa kaj tiel vivigas koron kies sango, pro la sensukaj, sekaj disvolvoj kaj kritikoj, iom post iom riuis for!

Lastafoje, ne citante nomojn, mi deziras danki la regulajn, la fidelajn ensendintojn — ĉar ĉi tiu redakcia respondo estas mia «cigna kanto» — kaj esprimi la firmen esperon ke la «Studentoj» same obstine kaj instrue kunlaboros kun la daŭriganto de mia du-jara tasko.

T.V.G.

ZAANDAM

Kiel anoncote en la antaŭa F.E., okazos, de la 13-a ĝis la 21-a de septembro venonta, en ZAANDAM, — agrabia, tipe holanda urbeto, apud Amsterdamo, kun ĝiaj 40.000 loĝantoj, — por celebri la 50-an jarecon de la loka grupo ZAANDAM ANTAŬEN, tuta Esperanto-semajno; Sabate, Esperanta Festivalo, kun la kunlaboro de «La Verda Kabaredo» kaj dimance, aliaj interesaj aranĝoj kaj la adaŭto, konkludo ĝin. Ĉiuj tiandraj Esperantistoj nepre sator partopreni almenaŭ la finigon de ĉi tiu grava evento. Tial, kaj por akcenti la amikajn rilatojn de Nederlandanoj kaj Flandroj, aŭtobusa ekskurso dutaga estos preparita: foriro el Antwerpen, la 20-an de septembro, je la 14-a — reveno al Antwerpen, la 21-an, je la 22.30 horo.

La programo: Sabate: E. festvespero.

Dimance: boata vojaĝo al Amsterdamo, vizito de la urbo kaj kanalveturado tra ĝi.

La kostoj: la suba prezo inkluzivas ĉiujn manĝojn, la tranoktadon, la veturon al Amsterdamo kaj la kanalveturon, la aŭtobusan vojaĝon Antwerpen-Zaandam, Zaandam-Antwerpen: pli-malpli 375 Fr.

Notu ke pasporto estas necesa por eniri Nederlandon kaj ke, se la nombro de la partoprenantoj ne estus sufiĉe granda, vagonara arango estos organizita.

Adresu vin tuj — plej laste la 8-an de septembro venonta — al: Dro T. Van Gindertaelen, Leopoldstr. 95 E, Mechelen, kiu volonte donos ĉiujn deziratajn informojn kaj indikojn.

Hoewel elke geschreven taal hoofdletters bezit, toch bestaat er geen algemene regel, die voor alle talen het gebruik er van vastlegt.

Zo weten we dat in het Duits, naast de eigenamen, ook al de substantieven (zelfstandige naamwoorden) een hoofdletter hebben, terwijl in het Nederlands deze laatste met een kleine letter geschreven worden.

Het Engels eist een hoofdletter op voor het persoonlijk voornaamwoord, eerste persoon enkelvoud: I, terwijl wij met een nederige kleine letter ik schrijven.

Maar hoe moet het in Esperanto?

Men schrijft met een hoofdletter:

1) Het eerste woord van een zin: *La steloj paliĝas. La birdoj ekkantas. Lunetas. Mateniĝas.*

2) Het eerste woord na een dubbel-punt vóór een aanhaling: *Kaj li salutis: «Bonan vesperon!»*

3) Het eerste woord van een versregel, om 't even of de vorige zin uit is of niet:

«De V montoj riveretoj fluas,
Alaŭdoj kantas super mi,
Mi ankaŭ gajan kanton bruas
Al la tutmonda harmoni»
(Zamenhof)

OPMERKING. In het Nederlands, evenmin als in het Esperanto, wordt die regel nog stipt gevolgd. Vaak plaatst men slechts dan een hoofdletter, als aan voorwaarde 1) of 2) wordt voldaan:

*Vento flavajn foliojn deŝiras
ilin jetas kolere al ter.
Falas pluv'... Mia koro sopiras;
ree venas al ĝi malesper'.*
(Deŝkin)

4) De substantieven die het Opperwezen, heiligen, goden aanduiden: *la ĉiopova, la Filo de Dio, Jehovo, la Sankta Virgulino, Minerva.*

Het is een vrome gewoonte ook de voornaamwoorden en de bezittelijke adjectieven, met betrekking tot het Opperwezen, met een hoofdletter te schrijven: *Al Vi, Kreinto mia, mi plene fidas, ĉar Via zorgo daŭre ĉirkaŭas min.*

5) De substantieven die verpersoonlijkte abstracties aanduiden: *Sed ĉio preterĝiitis, kaj kun ĝi la Felice. (Tárkony)*

6) De eigenamen van personen: *Ludoviko, Lazaro, Zamenhof, Johano, Genoveva.*

7) De aardrijkskundige benamingen, als: namen van werelddelen, landen, provinciën, steden, eilanden, zeeën, meren, rivieren, bergen, enz.: *Eŭropo, Britujo, Flandrujo, Antverpeno, Korsiko, Mediteraneo, Rejno, Alpo.*

OPMERKING. Bestaat een aardrijkskundige benaming uit een substantief en een adjectief, dan nemen beide een hoofdletter aan: *Norda Maro, Geneva Lago, Blanka Monto.*

8) De feestnamen: *Kristnasko, Novjaro, Pentekosto.*

9) De beleefdheidstitels: *Lia Direktora Moŝto, Via Rega Moŝto.*

10) De namen van verenigingen; de voornaamste woorden in een titel of opschrift: *Flandra Ligo Esperantista (F.L.E.); Paco kaj Justeco; Maria kaj la Grupo; hotelo «La Verda Luno».*

EEN LAATSTE OPMERKING. De namen van maanden, dagen, jaargetijden, die in het Nederlands met een hoofdletter voorkomen, worden in het Esperanto met een kleine letter geschreven, uitgezonderd als ze aan een van de volgende voorwaarden: 1), 2), 3), 5) voldoen: *Ili biciklis al la marobordo dimanĉon, la 6-an de julio. — Ĉu vi eĉ ne rimarkis, ke l' bubo Marto iris al via flanko? (Tárkony): hier wordt Maar verpersoonlijkt.*

Eveneens krijgen de namen van de volkeren en hun afleidingen geen hoofdletter in het Esperanto: *Entreprenema flandro vizitis amerikajn industristojn. Ni korespondas en la franca lingvo.*

Daar het woord «Esperanto» oorspronkelijk een persoonsnaam was (Doktoro Esperanto, pseudoniem van Zamenhof), behoudt het de hoofdletter.

BRONNEN: Tra la Labirinto de la Gramatiko (Faulhaber); Plena Gramatiko de Esperanto (Kalocsay-Waringhien).

SKIZO DE LA SEKCIA VIVO EN LA KADRO DE FL. L. E. de M.J.T.

F.E. estas feliĉa, ĉar ĝi povas hodiaŭ ekpubliki la prelegon, tiel briĉe prezentitan de nia tro modesta S-anino M.J.T., okaze de nia ĉi-jara Kongreso. Ni dankas ŝin, tial ke ŝi bonvole resumis kaj adaptis sian tekston al la legado. La Redakcio certas ke niaj abonantoj trovos en la suba « skizo » ne nur logikan kaj trafan disvolvon kaj modelan stilon sed krome valoran kaj praktikan helpon en sia konstrua sekcia kaj liga laboroj.

1. Starigo de sekcio.

§ A.) Jam ekzistas Esperanto - Klubo.

Por ke loka grupo fariĝu sekcio de FL.L.E., unue necesas ke ĝi ekkonu la ligan statuton. Poste, la grupestro ĝin funde pristudu, kaj juĝu ĉu ĝi estos taŭge aplikebla al la klubo. Tio evidente signifas ke la Ligo eksciis la ekziston aŭ estiĝon de E-grupoj, kio plej ofte facile eblas, pro la vasta reto de la delegitaro.

La E-grupo, kiu deziras fariĝi sekcio de FL.L.E. agu laŭ la 4-a artikolo de la « Organiza Regularo »: « Esperantistaro aŭ Esperanto organizaĵo, kiu deziras fariĝi ligo sekcio, sendas al la ligo sekretario peton subskribitan de la prezidanto kaj sekretario, aldonante kompletan membroliston kaj projekton de statuto ».

§ B.) Ne jam ekzistas Esperanto - Klubo.

Ankaŭ en tiuj lokoj oni provu starigi sekcion de nia Ligo. Sed kompreneble, antaŭ ol sekcio, fondiĝu grupo, kiu poste aliĝu al la Ligo, kion tre ofte faciligos loka reprezentanto.

1) Kie fondi E-grupon?

Mi ne kuraĝas respondi: « ĉie », ĉar kelkloke ne jam troviĝas sufiĉa interesiĝo por Esperanto; aliloke ne logas kompetentaj iniciatantoj, kiuj poste fariĝu la nepre necesaj kondiĉoj fideluloj de nia afero. Se tiuj kondiĉoj ne plenumiĝas, oni provizore rezignu la ideon pri tiea grupo, ĉar ni ne plu spertu la antaŭmilitan staton, kiam novaj sekcioj estiĝis « kiel fungoj post pluvo », sed samrapide malaperis pro la unua malfavora ventoturniĝo. La sperto instruis al ni ke estas eĉ pli malfacile restarigi sekcion ol fondi ĝin.

2) Kiam fondi E-grupon?

Oni atendu favorajn cirkonstancojn, kiuj foje hazarde prezentigis, aŭ kiujn oni kelkfoje povas provoki aŭ akceli.

Nu, kiel ajn Esperanto ie ensteligiĝas, nepre necesas prepari la terenon per taŭga propagando, flugfolioj kaj loka gazetaro. Oni elektu la ĵurnalon legatan ankaŭ de la intelektularo, ĉar ĉi tiun oni nepre trafu kaj varbu por nia afero.

3) Kiel fondi E-grupon?

Memvidentus ke Esperanto-kurso kuras ĉe la origino de ĉiu E-sekcio.

La elementa kurso.

a) Daŭro.

Elementa kurso ne estu tro longa, ĉar oni antaŭe anoncis ke E. estas facila lingvo. Longa kurso tion malpravigus. Tiu unua kurso havigu al la partoprenantoj ja nur elementan scion pri E., konon, kiu « komforte fokiĝas en nuksoŝelo », sed tamen tiagradan, ke ili povas solaj, tamen prefere sub gvidado, studi plu kaj ellerni la lingvon.

b) Metodo.

Ĉi-riate la opinioj sufiĉe malsamas. Unuj elektas la rektan metodon, do la Ĉe-metodon, aliaj malkonsilas ĝin kaj preferas la instruadon laŭ libro. Mi ne kuraĝas esprimi ĉi tie mian preferon por unu aŭ alia, ĉar mi konsideras ambaŭ metodojn bonaj, se la kursgvidanto kapablas uzi kaj apliki ilin. Certe, la Ĉe-metodo logas per siaj artifikoj, pro la fakto ke sen ajna libro, oni ek de la unua leciono jam povas konstrui kaj elparoli tutajn frazojn. La laŭ-libra metodo estas eble malpli brua, pli rigida. Oni kelkfoje asertas ke en Ĉe-kursoj oni tro malrapide lernas E-n, ke la vortprovizo ne estas sufiĉe vasta. Mi ne kredas tion. Tamen, se vi instruas laŭ la Ĉe-metodo, nepre postulu ke la kursanoj notu ĉion sciindan dum la tuta leciono, kaj asimilu la novan materialon. Tion vi

kontrolu en la sekva leciono. Vi ankaŭ proponu hejmtaskojn libervolajn aŭ devigajn. Mi certas ke tiukaze la Ĉe-metodo ne fiaskos.

Ne opiniu ke mi kondamnas la laŭ-libran metodon, sed mi ne asertos ke ĝi pli rapide antaŭenigas la partoprenantojn; eble ŝajne, sed ne efektive. Lingvon oni ne perfortu: tro rapida antaŭenpuŝo pli malutilas ol profitas. La elektita libro kaj precipe la kursgvidanto ludas tre gravan rolon.

Mi persone konsilas ambaŭ metodojn kunigitajn. La unuajn tri, kvar lecionojn oni donu entute laŭ la Ĉe-metodo: laŭ plej amuza maniero — pri tio zorgu la kursgvidanto —, la lernantaro konatigis kun jenaj reguloj gramatikaj: o - a - as - j - n, kaj kun la personaj pronomoj, por ebligi konjugaciojn. La vortrezoro de ĉi tiuj lecionoj ne estu tro vasta, ĉar la atento iru speciale al la koncerna regulo gramatika kaj ne dronu en vortabundo. La lernantaro estas kaptita, kaj vi instruas plu... Ĉiu sekva leciono havu du partojn: en la unua, vi instruas la novan materialon laŭ la Ĉe-metodo; en la dua, la kursanoj jam tute fiere uzas E-libron. Laŭtvoĉe ili ekstervice legas parton de la teksto, kiu enhavas la ĵus lernitajn vortojn. Ankaŭ buŝe ili respondas de vi metitajn demandojn kaj ricevas aliajn kiel hejmtaskon. La belsonan elparolon vi nepre postulu. Kiel eble plej baldaŭ la lernantoj sin esprimu esperantlingve.

c) La kursgvidanto.

Estas senkonteste konsilinde elekti profesion instruiston kiel kursgvidanton. Li estu pli malpli perfekta esperantisto kaj lerte manipulu la de li elektitan metodon.

Kelkaj asertas ke eksterlanda instruisto estas preferinda: ja, « neniŭ estas profeto en sia landeto », kaj io nova ĉiam logas. Sed por la laŭ-libra metodo, tutfremda instruisto ne taŭgas, escepte de samlingvano. Por la Ĉe-metodo la nacieco ne gravas. Sed denove la opinio malsamas: unuj trovas preferinda ke la kursgvidanto ne konas la gepatran lingvon de siaj kursanoj, por ke ĉi tiuj

dekompence ne kutimu al interparoladoj en la gepatra kaj tiel neglektu la provadon en la esperanta. Tiu manko de komuna lingvo ankaŭ malhelpas ke trudigemaj elementoj maloportunas la instruiston. Nu, pravaj argumentoj. Tamen, mi opinias ke samlingva kursgvidanto havigas pliajn avantaĝojn, ĉi foje el la lernanta vidpunkto: dum la paŭzoj li povas aparte klarigi malfacilaĵojn gramatikajn al malpli kapabla bonvolulo; li povas iom post iom inici la novulojn en la homaman spiriton, kiun entenas E., paroli pri Zamenhof, pri la historio de E., pri mondlingvo generale, pri ĝia alta celo, ktp. Kaj ĉu ankaŭ tio ne gravas? Se la instruisto scias respektigi la etiketan distancon, se li ne konsentas superfluan interbabiladon en la gepatra, li ne devos timi troan familiarecon, nek fiaskon de la kursoĉelo.

La progresiva kurso.

Tuj post la elementa kurso, aŭ post mallonga interrompo, okazu progresiva.

a) Daŭro.

La daŭron de ĉi tiu oni ne povas fiksi, ĉar ĝi fakte neniam devas finiĝi. Se oni konsideras nur la kurson, samkiel la elementan, ĝi ne povas esti tro longdaŭra. Se ĝi okazas en la kadro de la grupkunvenoj, tiam ĝi vere estas senfina.

b) Metodo.

Ĉi tie la laŭ-libra metodo estas nepre konsilinda. La progresiva kurso ĉiam komenciĝu per ripetado de la gramatikaj renkontitaj en la elementa kurso. Se ĉi-lasta okazis laŭ la rekta metodo, vi nun elektu ekz. la lernolibrojn de Szilagy. Se vi uzis la unuan parton en la komenca kurso, vi prenu nun la duan, aŭ ekz. « La Verda'n Koro'n » de Baghy. Tre taŭga ĝi estas, ĉar en romanforma verko, la aŭtoro pritraktas, unu post alia, ĉiujn gramatikajn regulojn, kaj ĝi ebligas multflankan ekzercadon.

c) La kursgvidanto.

Ĉi tie li estu nepre samlingvano kaj plejofte estas samgrupano, kiu jam antaŭe lingve perfektigis. Kiel por la komenca kurso, li estu prefere profesia instruisto kaj li ĉiam sciu konservi iagradan aŭtoritaton.

(daŭrigota)

ESPERANTO-DICHTERS in vertaling

Veertig jaren geleden trad de talentvolle Fransman Lucien Thèvenin (geb. 1891) in de rangen van de Esperantisten en af en toe klonk zijn stem helder op in een reeks gedichten, die nu gebundeld het licht zagen onder de titel « Het Nutteloze Lied ».

HET NUTTELOZE LIED

De vink in de ijs'ren kooi gevangen
Zingt dapper als in 't open veld,
Doch nutloos noden zijn gezangen
Waar het een vrije vogel geldt.

Zo zal hij hoopvol lied'ren heffen
En nooit verflauwen 't leven lang,
Maar zal 't waarom toch nooit beseffen
Van de eigen nutteloze zang.

Zijn lied nochtans in schoonheid huivert
En zwerft de lucht in wonder fris,
Naar 't firmament dat blauw gezuiverd
En naar het woud waar 't donker is.

De dichter in ivoren toren
Zingt als de vogel onverstoord
Tot de Natuur, in stilt verloren,
De hemel die verwonderd hoort.

Plots stijgt hem uit het vurig harte
Een eindeloze droeve klacht,
Maar of hij zingt van vreugde of smarte,
Hij nuttelos op weerklank wacht.

Zijn lied nochtans in schoonheid huivert
En zwerft de lucht in wonder fris,
Naar 't firmament dat blauw gezuiverd
En naar het woud waar 't donker is.

Uit « La Vana Kanto » (1947)

H. Vermuyten.

PATRINO

ĉina fabelo

verkis: Frans Carolina RIDWIT
el la flandra: Dirk

Antaŭ jaroj, tiom da jaroj ke ja neniŭ scias la gustan jarcenton, la imperiestro Tsina regis nemezureblan regnon, nomitan laŭ li: Ĉinujo.

La historiistoj scias nur ke, sub lia regado, ekis la konstruado de la fabela muro, kiu ŝirmis la riĉan landon kontraŭ la raboj de la tartaraj gentoj nordaj. La maloftaj epopeoj kaj praaj popolkantoj honore kantas la gloran nomon de Tsina.

Tamen neniŭ epopeo, neniŭ kanto, krom baladeto de la nacia poeto Tu-Fu, aludas la mirindan rakonton pri Tsinatse, unika infano de la granda imperiestro. La infano estis knabino kaj ŝi portis la viran nomon Tsinatse, kio signifas: filo de Tsina. Multon la maljuna reganto oferis kaj ofte li volvis sin en pentorobon el kruda urtika ŝtofo por favori la diojn. Sed mutaj kaj blindaj restis la dioj, eĉ kiam li detranĉis siajn unue longajn ungojn aŭ glave dehakis sian longan harplekton, ĉar filon ili ne donis al li. Li fine vokis al si ĉiujn aŭguristojn kaj pontifikojn kaj petis ilian saĝan konsilon. Sed la klera kunsido ne scus konsilon.

Tiam maljunega kampulo tibeta venis ĉe la imperiestro kaj longe parolis kun li. De tiam oni nomis la princineton Tsinatse, kio signifas: filo de Tsina, kaj ĉiuj korteganoj forĝesis ke ŝi estas knabino. De kiuj ne povis forĝesi, oni elkapiĝis la cerbon kaj jetis ĝin al la hundoj.

Sed tiel belis la princineto ke Tsina mem ade memoris kiu estas Tsinatse. Sed ĉinaj hundoj ne ŝatas imperiestran cerbon kaj do, la imperiestro devis, vole nevole, suferi la turmenton de knabina vizaĝo, flava kiel la koloro de senŝelaj migdaloj, kaj de okuloj, enigme malhelaj kiel la someraj noktoj en la Gobi-dezerto. Krome Tsina ankoraŭ dufoje provis plenumi harakiri-on, sed dufoje lia glavo rompiĝis sur la dika maskuroso, kien li ĉiujfoje forĝesis depreni. Tiel vidante ke la dioj ne volas lan morton, li humile submetiĝis al ilia supera ordono kaj vivis plu.

Tsinatse estis nek ordinara knabo, nek ordinara knabino, kiaj ĉiuj geprincoj. Ankoraŭ etaj, tiel ke ili tute malaperis en sia ploranta buŝo, ŝiaj manetoj jam knedis la vakson kapricaj figuroj. Kaj kiam ili ne plu penetris sian buŝeton, ili modlis la argilon fantaziaj bildoj homaj kaj bestaj, kiuj estis lokitaj sur la altarojn de la temploj kiel dioj.

Sed kiam la manoj de Tsinatse tiom grandis ke ili kovris sian tutan vizaĝon, ŝi sopiris la povon de la dioj, kiujn ŝi kreis. Tsinatse volis viviĝi siajn budojn. En ŝiaj nigraj okuloj ekbrulis la febrosaj kaj ŝiaj molaĵaj trajtoj fiksigis de profunda sopiro. Tri tagojn kaj tri noktojn ŝi kuŝadis sur sia lito — tiam ŝi ekvojis al la sudo de la granda regno. Sekvis ŝin nek palankenistoj, nek servistinoj, nek korteganoj.

Piede de giganta montaro, la Himalajoj, ŝi trovis forlasitan kabanon kaj eklogis en ĝi. Dekfoje la nova luno glitis inter suno kaj tero, kaj same tiom da bildoj Tsinatse hakis el la montara ŝtono. La laborado senkarnigis ŝiajn manojn, la alvokado de la montospirito paralizis ŝian langon, la febro senfortigis ŝian korpon, sed vivo nenia animis unu el ŝiaj bildoj.

Ankoraŭ antaŭ la malkresko de la deka luno, ŝafisto stumbis en la kabanon. Li nomigis Wusang kaj petis pannon. Tsinatse donis ĝin kaj ŝiaj senkarnaj manoj tremis. Profunda dormo falis sur Wusang, lacan kaj satan. Longe Tsinatse rigardis la dormanton kaj tra ŝia korpo vibris energio tiel stranga ke ŝi denove sentis sin forta kaj feliĉa. Tutan nokton ŝi hakis ŝtonopecon kaj, vekigante, Wusang trovis antaŭ si la propran bildon. Vane li serĉis Tsinatse en la kabanon; en profunda kavo de la Himalajoj li malkovris ŝin, patose peteganta la diojn ke ili verŝu sian vivon en la novan bildon.

Wusang, kiu estis saĝa viro, konis la imponan sekreton de la dioj kaj tuŝite flustris ĝin en sian orekonkon. Tre dankema, Tsinatse kisis la ŝafiston.

Gojoplena, Tsinatse reiris al la patra palaco kaj, kaŝante sin de ĉiu okulo homa, ŝi prilaboris la dian majstron en sia korpo. Kiam ŝi finis, la dioj prenis sian vivon kaj donis ĝin al ŝia bildo.

Publike la imperiestro Tsina insultis kaj detruis la senvivaĵajn bildojn de la templodioj, kiuj ne donis filon al li. En lia granda lundo estis de tiam adorata nur unu diaĵo: Tsinatse, la krea virino, multe pli potenca ol ĉiuj dioj, ĉar al li nepon donis ŝi.

Plaatselijk Nieuws

V.E.B. Afdeling Antwerpen: Regelmattig vergaderingen 's Maandags, met zangprogramma, afwisselend met grammaticale en andere voordrachten. Op 19.5 sprak S-ano Vermuyten wetenschappelijk en humoristisch over «La Pulo»; op 28 Juli sloot Dr. Van Gindertaelen af met een verslag over de E.dag te Bergen-op-Zoom, die op 27.7. plaats vond en bijgewoond werd door enkele V.E.B.-leden. Op Zondag 13.7: een gezellige «instuif» bij Mw De Backer op Ste-Anna-Plage. Op 14.7: letervespero — meer dan 120 inzendingen uit alle werelddelen kwamen toe en werden over de leden verdeeld. In September wordt een nieuw programma uitgewerkt en een cursus gepland.

V.E.B. Afdeling Brugge: Gedurende de Juli-maand, verlofmaand, verleenden talrijke leden onzer afdeling, voor kortere of langere tijd, logies aan hun buitenlandse correspondenten nl. uit Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Nederland en Zweden. Vanzelfsprekend namen deze buitenlandse Esperantisten aan ons groepsleven deel. Er werd ook met een privaat-cursus van wal gestoken.

V.E.B. Afdeling Gent: Op 6 Juli jl. werd een boottocht op de Leie ingericht. Talrijke deelnemers, die er prat op gingen dat op de boot de E.vlag wapperde, zodat het een propagandatocht werd door het Vlaamse land. Hoopvol wordt in September met een cursus aangevangen om onze afdeling te versterken.

V.E.B. Afdeling Brussel: Op Donderdag 18 September hervat de afdeling hare bedrijvigheid. Om 20 u. zal dhr E. Cortvriendt verslag uitbrengen over het Universeel Esperanto-Congres dat te Bern gehouden werd. De vergadering gaat door zoals gewoonlijk in de Vlaamse Club, E. Jacquainlaan, 121. — Breng belangstellenden mee!

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

PREMIO: post la 25-a enigmo, la premio estis aljuĝita al s-ano A. Pintelon, el Blankenberge. Li ricevis: «Tijpo kaj Aspektoj de Brazilo» — ilustrita. Gratulojn.

SOLVO DE LA 26-a ENIGMO.

HORIZONTALA. 1. dolĉa; triki. — 2. mar. — 3. nenia; avara. — 4. rim. 5. ovala; omaro. — 7. palpebrum. — 8. do. — 9. ŝtip; paŝl. — 10. ke. — 11. Kalocsay.

VERTIKALA. 1. dento; dika. — 2. vipo. — 3. landa. — 4. lul; tra. — 5. amara; pri. — 6. ge; re; pro. 7. tramo; bo. — 8. mur; pes. — 9. itala; U.E.A. — 10. rem. — 11. ilaro; vir.

N-ro 27: EL TRI FARU UNU!

Elektu unu silabon el ĉiu vorto de trio por konstrui novan trisilaban, sep-literan vorton. Ekz.: el «dra-go-no»; mal-a-kra; dik-ta-jo» povas fariĝi: «kra-ta-go».

V.E.B. Afdeling Oostende: In samenwerking met het Vlaamse Esperanto-Instituut werd door de plaatselijke afdeling een bezienswaardige Esperantostand ingericht op de internationale Jaarbeurs van Oostende. Tijdens het drukke Zomerselzoen werd alzo een uitstekende propaganda gevoerd voor Esperanto en de Vlaamse Esperantisten-Bond. De aandacht van tienduizenden bezoekers werd op onze zaak gevestigd.

V.E.B. Afdeling Mechelen: Tijdens de verlofperiode is de E-bedrijvigheid nagenoeg volledig geschorst, doch een actie-programma voor het aanstaande seizoen wordt voorbereid, waaronder inz. de propaganda en de inrichting van een

La kvaraj literoj de la trovitaj vortoj formas proverbon.

1. viktimo, traduki, rakonti. — 2. sukceso, pulvoro, impliki. — 3. metalo, profiti, brasiko. — 4. postuli, oblikva, ventoli. — 5. turkiso, Afriko, Francujo. — 6. vermo, obstina, konsili. — 7. romano, stomako, procedi. — 8. tranĉilo, morgaŭo, ĉeesti. — 9. fripono, budĝeto, rimarki. — 10. kandelo, vinjeto, skeleto. 11. tajloro, rubando, serpento. — 12. tumulto, spirito, kolbaso. — 13. ŝanceli, prediki, kvieti. — 14. signifi, termino, almenaŭ. — 15. tekniko, publiko, klimato. — 16. soldato, manovro, vulkano. 17. tritiko, sukcesi, persono. — 18. ponnardo, morbito, largeco. — 19. difekti, terpomo, kloako. — 20. talento, subtila, siringo. — 21. semajno, portero, postuli. — 22. rezigni, kukurbo, ciklopo. — 23. kontoro, testudo, staturato. — 24. pargeto, skarabo, konsumi.

La solvon oni sendu sur aparta folio al POSTBUS 342, BRUSSEL antaŭ la 20-a de septembro 1947.

cursus in het kader van de stedelijke avondleergangen.

Valonujo

La 15-an de junio fondiĝis en Charleroi (Valonujo) la «Regiona Esperantista Grupo de Charleroi», kiun prezidas nia S-ano Marc Delforge, civila inĝeniero. La grupo kunvenas ĉiunmonate kaj komencos Esperanto-kurson en septembro. La korespondajn rilate la grupon adresu al la sekretario: François Charles, rue A. Bocquet 155, Farciennes.

ĈAPITRO 26-a

«Mi kredas, sinjoroj», Kant ekigis kiam ili eksidis, «ke ekspliko ja necesas». Li bruligis la cigaron, kiun Hans Joost prezentis. «Oni: erĉu la fonton de la dramo en la pasinteco. Antaŭ pli ol kvardek jaroj, Maxton renkontis en Usono enmigrintan polan judon, Herman Steinmann, kun kiu li formis specon de komerca societo. La entrepreno ne estis leĝe registrita, kio cetere sufiĉe oftas en malgrandaj negocoj. La firma jam prosperis kiam Steinmann profitis la ŝancon kaj fuĝis kun la kaso. La klientoj versajne reestis sian monon, eble la librotendado ne tute legkonformis, ĉiukaze estas fakto ke oni respondigis Maxton, en kies nomo la negoco estis enskribita. Li ricevis dujaran karceropunon. Ĉar lia tuta havaĵo estis juĝe prenita por iom pagi la kreditorojn, lia edzino postrestis sen vivrimedoj. En tiaj malĝojaj cirkonstancoj, ŝi naskis infanon, sed ŝi mem subtralis al la mizero kaj ĉagreno.

Post sia puno, Maxton trovis nur senpatrinan infanon, en malamika mondo, kiu fingre montris lin kiel ekskapiton. Ni sole povas konjekti kio tiam fariĝis en Maxton.

Pri la unuaj sekvaj jaroj ni scias malmulton, eĉ nenion. Tamen poste Maxton elmergigis en Eŭropo, meze de la ĝuste ekfloritaj kaŭĉukospekuloj. Lia eksterordinara sagaco, kies komplikaj kombinoj liveris al li la venkon en fabelaj borsbataloj, bazis en mallonga tempo lian senmezuran riĉon, kiun li ĝis antaŭ kelkaj jaroj ade pliigis.

Kiam li ree ekprosperis, la venonta grafino de la Fosse ekkonis Elly, la filinon de Maxton. Ankaŭ Elly ne estis bonsanca por li. Post longa malsano ŝi, proksimume tridekjara, renkontis Jean Dubois, kiu elmigris kun ŝi al Sud-Ameriko tute kontraŭ la volo de Maxton. Tie ŝi mortis en tre tragikaj cirkonstancoj, ne repaciĝinte kun sia patro. Tiu ĉi tiam pentis sian tro senkompatan konduton kaj pardonis al Dubois. Sed malnova vengemo estis spronita.

Li eksciis ke Steinmann uzis la ŝtelitan monon por siavice riĉiĝi. Li decidis puni la viron, kiun li respondigis pri sia tuta malfeliĉa vivo. Ĉar ankaŭ la malfortan sanon de Elly li versajne imputis al la mizero, kiu pereigis la patrinon. Plej ruze, en ĉiuj borsoj, helpe de ĉiuj perantoj, li manovris — Dio scias kiom — por akiri la plimulton de la akcioj de la «Iron and Steel Corporation», kies precipa akciulo estis Steinmann.

Sentante la malamikon en siaj manoj, li divenigis sian vengoplanon. Steinmann tuj veturis al Eŭropo movi Maxton al la rezigno de lia plano. Tamen ĉio supozigas ke tiu ĉi mem ne sciis kiom kadukaj estis la financoj de la industriisto. Ĉiukaze, bazo de kontrakto estis difinita aŭ, pli ĝuste, trudita. La paperoj, trovitaj en la sefo, akre prilumas la proponitajn kondiĉojn. Interŝange de sava kvanto da Iscos-akcioj,

JAĤTO VETURAS EL...

«KRIMINALA ROMANO»

Verkis: Deck Dorval.

Tradukis: Dro T. Ken.

Steinmann atestus en legitimita deklaro ke reale kulpis li pri la iama fraŭdo. Maxton kaprice deziris ke la traktado estu finita okaze de ĉi tiu piezurvojaĝo. Tial ankaŭ Notario Van der Meersch devis akompani.

Maxton ludis per sia malamiko kiel kato per muso. Steinmann tiamaniere estis enfermita en terura dilemo: kompieta ruĉo aŭ trompo-kaj ŝtelokonfeso, kiun Maxton certe publikus! Ni senpene imagas kiel Steinmann senkonsiligis kiam, en la antaŭhieraŭ nokto, li estis invitita tranci la nodon, ĉar Maxton rifuzis pluan prokraston.

Steinmann decidis murti Maxton. Malesperajo, kies danĝerojn li certe estus perceptinta en normalaj cirkonstancoj! Sed li ne sciis kiel elturniĝi. En lasta disputo kun Maxton, li mortpafis sian viktimon. En ĝian manon li sovis butonon, kiun li tiucele kunportis por suspektigi Jean Dubois.

Tiam li fuĝis al sia kajuto. Sed, intertempe, lia filo plenumis sian ebriaron kaj sinjorino Steinmann, malsage provante sirmi sian edzon, prezentis stultan alibon al ni. Versajne aŭdinte ke Dubois konas la murdinton, Steinmann deduktis ke Maxton komunikis ion al li pri siaj ĉantaĝopanoj. Li decidis definitive sientigi lin. Ni konas la uzitan procedon. Li kalkulis kun la evidenta solvo ke ĉiu opinio ke, murtinte Maxton, la komponisto memmortigis sin.

Sed nepardonable malsage Steinmann konservis botelon kun strikino en sia kofro. Mallertego! Sed, se oni ĉion konsideras, la tuta murdo estas malsagego! Steinmann vere devis konscii ke ni neeviteble trovos en la paperoj de Maxton spuron, kiu orientas al vi. Pli ol foje ĉiuj flankajoj erarigis nin. Krome, tiom malmultis la indikoj. Nur la butono rivelis al ni ke Dubois ne murtis. Cetere, ni plene palpis en la mallumo. Restis al ni nur banala kuglingo kiel sola pruvo de la murdo...

Doktoro Gulopez, kiu atente aŭskultis la tutan disvolvon, subite rektigis el sia fotelo, kvazaŭ volante interrompi la Inspektoron. Liaj okuloj brilis.

Kant jetis sian cigarstumpo en la cindruĵeton kaj vidis ke Yvonne entuziasme rigardas lin. Li ĝentile reriditis.

«Mi finis», li memkonscie konkludis, «ĉu rimarkigoj, Doktoro Gulopez?»

«Mi grandtrajto akordas kun via disvolvo, Inspektoro, escepte...»

«Escepte kion?» Kant riditis.

«Escepte ke Steinmann ne estis la aŭtoro. Li senkulpis la krimojn.»

Malrapide sed memerte li parolis. Yvonne eligis krieton. Profesoro De Groot palpebrumis kaj apertegis la buŝon, dum la tuta peza Kapitano Joost starigis.

«Kion vi celas», li raŭke grumbilis, «sed kiu... kiu do estas la murdanto?» La ŝakmajstro reve staris, kun la manoj en la poŝoj, kapo iel oblikva. Kiam li parolis, lia voko estis milda, sed kategoria. Kant jam sufiĉe konis lin kaj sciis ke li certas kion li deklaras: «La murdanto estis Maxton!...»

ĈAPITRO 27-a

Kvaronhoron poste ĉiuj ree kunigis, sed ĉi-foje en la vasta kajuto kie, antaŭ du tagoj, Maxton trovis la morto.

Post sia drama deklaro, Doktoro Gulopez evitis ĉiun eksplikon, invitante la ĉeestantojn aliri ĉi tiun ĉambro. Sed li deziris prepari ion kaj alian kaj petis la privileĝojn al Kant, kion ĉi tiu volonte konsentis.

Tie ili nun sidis en granda rondo: Kapitano Hans Joost, plene skeptika, Profesoro De Groot, afable interesata, Kant, rezerve scivola, Yvonne kun sia nazeto supren.

Ĉar ŝi ĉeestis, Doktoro Gulopez sternis tapiŝeton el la dormĉambro sur la sekigintan sangomakulon. La diversaj privileĝoj kuŝis sur la skribotablo de Maxton.

«Mi konsideris la kazon laŭ mia sistemo, tio estas el la vidpunkto de ŝakludanto», ekigis Doktoro Gulopez. «En ŝakludo oni pristudas ĉiun eblan puŝon kaj ĉiun kombinojn, kiu povas rezulti el ĝi. En nia kazo, estis dek tri ebloj, dek tri suspektablaj personoj. Mi neglektis nur sinjoron Kant, la ŝipanaron kaj min mem.»

Helpe de la malkovritaj elementoj, mi plenumigis, en mia imago, la krimon al ĉiuj koncernaj personoj en maniero, ebla al ili. En kelkaj kazoj, tio kondukis al absurdo, en aliaj mi ne trovis motivaĵon, por ĉiuj mankis la pruvo.

Malgraŭe nepris unu fakto: unu el miaj dek tri supozoj estas korekta.

Dum Inspektoro Kant prezentis sian disvolvon, kiu detale kongruis kun mia propra koncepto pri la kazo Steinmann, la foresta, decida pruvo subite defaŭlitis mian kapon. Tial mi sukcesis definitive elekti el miaj dek tri kombinoj la ĝustan, t.e. ke Maxton mem murtis. Inspektoro Kant sutiĉe lumigis la rilatojn Maxton Steinman. En Maxton postrestis profunda vengemo kontraŭ lia malamiko. Kiam, antaŭ kvin da jaroj, Dubois pelis ankaŭ lian filinon al la morto, la milionulo ankoraŭ pli ĉagreniĝis. Ankaŭ de tiam, li pli malsaniĝis kaj mi estas, male al la unua opinio, konvinkita ke li konis sian fariton kaj sciis kio atendas lin: terura suferado, preludo al morto same neeskepebla kiel abomena. Ĉu mi troigas, Profesoro De Groot?»

La maljuna Profesoro konfirmis la

ANONCETOJ

Ĉiu vorto aŭ mallongigo: 0,75 bfr.
Enpresigo kostas minimume 15 bfr.
Unu int. respondokupono valoras 3 bfr.

ENERGY, maanblad voor talen en handel (Nederlands, Frans, Engels, Duits en Esperanto). Losse nummers: 10 fr. Abonnement: 100 fr. Flandra Esperanto-Instituut, P. van Humbeekstr. 3, Brussel-W.

Deziras korespondi kaj interŝangi librojn kaj gazetojn esperantajn, ankaŭ poŝtkartojn, kun flandra samideano, Roger Milon, rue Diderot 20, Brive-Corrèze, France, 24-jara urba oficisto.

Internaciaj FERIAJ Esperanto-kursoj okazos la 12-15 de oktobro venonta en la Sporta Atlernejo en VEJLE, Danlando. Ĉiuj gesamideanoj estas invitataj. Petu prospekton ĉe Sro L. Friis, Inge-mannsvej 9, Aabyhoj (Denemarken)

PERLOJN el prelegoj kaj leteroj de nia Majstro vi trovos en «Pensoj de Zamenhof», kolekto de homaranaj pensoj. Dukolora presio, kvarlingva enhavo prezo: 12 fr. Menu ĉe via libro-servo: Flandra Esperanto-Instituut, P. van Humbeekstr. 3, Brussel W.

Bulgara Esperanto-p.m. aperis! Ĝi celebras la 60-jarecon de E, la 30-an datrevenon de la morto de Zamenhof kaj 30-an jubilean Kongreson de Esperanto. Nominala prezo: 20 + 10 levoj. Eldonkvanto limigita. Menu ĝin ĉe F.E.I., P. van Humbeekstr. 3, Brussel (prezo: 7 b. Fr. po ekz.) aŭ ĉe «Internacia Kulturo», str. Alabin, 33, Sofia, Bulgarujo (prezo: 2 int. resp. kup.; aŭfranko rekomenda: 2 pliaj resp. kup.).

FILATELISTOJ, la ilustrita katalogo de oficialaj poŝtajoj kun esperanta teksto estas havebla ĉe Flandra Esperanto-Instituut, P. van Humbeekstr. 3, Brussel-W. Prezo: 7,50 bfr.

pravecon de la ŝakmajstro. Gulopez diris plu: «Rezigninte la vivon, Maxton ekpensis pri memmortigo kaj samtempe liaj manovraj vengopanoj konturigis. Li projektis planon tiel demonan kaj subtilan, ke ĝi ŝajnas nekonceptebla. Probable jarojn li prilaboris ĝin, preparis ĝian plej etan detalon. Ĉu Maxton estis normala? Nur psikiatro povus determini tion. Li ĉiukaze posedis intelekton pli ol ordinaran, parigitan kun genia ruzeco kaj karakteria forto, kiu ignoras skrupulojn, kaj la tuto estis incitata de vengobsedo, kies amplekson ni nur povas konjekti. Ni simple pensu pri jena saketo, kiun li preskaŭ ĉiam portis. Mi konvinkiĝis ke ĝi estas ĉifono el lia mallibereja vesto, kaj enhavas peceton da cemento de la karcera muro. Ĉu li ne diris al fraŭlino Durlat: «Kiu portas ion tian, malmolas pli ol ŝtalo?»

Post la morto de sia filino, li logis Dubois. Estigis ŝajna repaciĝo. Fakte nur preteksto, kiu preparis la terenon por la postaj krimoj. Maxton sciis ke Dubois forlasis lian filinon, tuj kiam li laciĝis de ŝi kaj rimarkis ke ŝia patro obstine rifuzas ĉian financan helpon. La milionulo senkompatie restis ĉe sia vidpunkto. Li cetere informiĝis, pere de Sud-Amerika detektiva agentejo, pri la konduto de Dubois. Ke Maxton fakte ne pardonis, rezultas el lia testamento, kie la nomo de Dubois ne estas citita.

Gulopez montris la portreton de Elly. «Ĉi tiu knabino precipe inspiris Maxton kaj impulsis lian vengon. Li cetere mortis kun la vizaĝo direktita al ŝi. Lia sekva paŝo: venigi Steinmann en Eŭropo. Facile, ĉar li havis povon super sia malamiko. Unue li trompe promesis eblan interkonsentan arangon, kiu pli kaj pli prenis la formon de ultimato kaj fariĝis ĉantaĝo. La reto pretis. Maxton eĉ zorgis la partoprenon de sperta spuristo, kiu gvidos la enketon, eĉ pli, li pensis pri atestantoj kaj asistantoj: Profesoro De Groot, Notario Van der Meersch, la geografoj de la Fosse, unuvorte, surŝipe ĉiu gasto senkonscie kunrolis en la dramo.

Kaj tiel ni atingas la vesperon, kiam Maxton drame mortis.»

Nun la atmosfero estis streĉa en la ĉambro.

«Maxton profitis la incidenton de la ebria maristo: neniu povus suspekti la tutan ŝipanaron, kaj tiel li defurnis de ĝi la atenton. Tiam li invitis Steinmann, kiel ĉi tiu konfesis. Laŭ ni, la viro diris la planan veron, sed veron intence tiel neverŝajnan, ke neniu kredis ĝin. Kiam la industriisto atendis en la flanko kontoreto, Maxton memmortigis sin.»

«Sed, tio maleblas!» Kapitano Joost ne povis ne krii.

(Finota)

Verantw. uitgever: Vlaamse Esperantisten-Bond, Postbus 342, Brussel. — Drukkerij: J. Van Laer, Oude Vaartstraat 104, Turnhout.